

Samarbeidsplattformen for næringsutvikling i Follo

Årsmelding 2017

Innhold

.....	1
Sammendrag	4
Oppsummering av aktiviteter per 2017	6
1. Bakgrunn	9
2. Aktiviteter per 2017 innenfor Samarbeidsplattformens innsatsområder	10
Bioøkonomi som satsingsområde i Follo.....	10
Etablering av innovasjonsbygg og kompetansesenter på Campus Ås	13
Eierskap i Inkubator Ås AS.....	16
Øke næringslivets FoU- og innovasjonsaktivitet	18
Utvikle innovative næringsmiljøer innenfor bioøkonomien	20
Bygge opp gode forvaltningsmiljøer i regionen og utløse mer kapital til bedrifter i tidlig fase.....	22
Utvikle gode bostedskvaliteter i Follo	23
Samarbeid mellom NMBU og videregående skoler i Follo.....	26
Årlig møte mellom samarbeidspartnere i plattformen.....	28
Utarbeide handlingsplan med utgangspunkt i Samarbeidsplattformen.....	28
3. Veien videre.....	30

Sammendrag

Samarbeidsplattformen ble signert i våren 2016 etter et langt forarbeid. I forarbeidet har Akershus fylkeskommune og Follorådet vært viktige økonomiske bidragsytere. Dette sammen med forankringen i Follo-kommunene har gjort samarbeidsplattformen mulig.

Signerte avtale: fylkesordfører i Akershus Anette Solli, rektor ved NMBU Mari Sundli Tveit, Alvhild Hedstein, administrerende direktør Norsk institutt for bioøkonomi, Thomas Sjøvold, ordfører Oppegård kommune, Øystein Slette ordfører Enebakk kommune, Rita Hirsum Lystad, varaordfører Frogn kommune, Tuva Moflag, ordfører Ski kommune, Nina Sandberg, ordfører Nesodden kommune, Ola Nordal, ordfører Ås kommune, Gudmund Holstad, administrerende direktør Veterinærinstituttet.

Foto: Jon Ivar Bør, Akershus fylkeskommune

Samarbeidsplattformens innsatsområder:

1. Bioøkonomi som satsingsområde i Follo
2. Etablering av innovasjonsbygg og kompetansesenter på Campus Ås
3. Eierskap i Inkubator Ås AS
4. Øke næringslivets FoU- og innovasjonsaktivitet
5. Utvikle innovative næringsmiljøer innenfor bioøkonomien
6. Bygge opp gode forvaltningsmiljøer i regionen og utløse mer kapital til bedrifter i tidlig fase
7. Utvikle gode bostedskvaliteter i Follo
8. Samarbeid mellom NMBU og videregående skoler i Follo
9. Årlig møte mellom samarbeidspartnere i plattformen
10. Med utgangspunkt i Samarbeidsplattformen skal det utarbeides en handlingsplan

Samarbeidsplattformen har først og fremst gitt oppmerksomhet til behovet for et systematisk arbeid med å bygge opp et innovasjonssystem, som vil gi et bedre utgangspunkt for næringsutvikling i regionen. Avtalen er et referansedokument og rammeverk for prosjekter og aktiviteter som settes i gang, og tydeliggjør den regionale konteksten for aktivitetene. Samtidig er innsatsområdene i stor grad bundet til de ulike institusjonene som er partnere i samarbeidsplattformen og er dermed underlagt egne beslutnings- og rapporteringssystemer. Samarbeidsplattformen er derfor ikke i direkte inngripen med de enkelte innsatsområdene og har gjort det utfordrende å finne en god form på det operative arbeidet gjennom plattformen.

Den plattformen som ble signert bærer preg av at tiltakene har vært utviklet over lang tid og flere av intensjonene i plattformen allerede er gjennomført. Etter signeringstidspunktet er det også kommet nye aktører til. Det er derfor et godt tidspunkt for å fornye plattformens innhold med tanke på framtidig samarbeid om næringsutvikling i Follo.

Oppsummering av aktiviteter per 2017

Innsatsområder	Aktiviteter
Bioøkonomi som satsingsområde i Follo	NMBU, NIBIO, Nofima og Veterinærinstituttet har et nasjonalt ansvar for fagfeltene innenfor bioøkonomi
	Etablering av sentre som Foods of Norway (NMBU) og Bio4Fuels (NMBU, NIBIO) og prosjekter «The Bioeconomy Region»
	Fylkeskommunen støtter Bio4Fuels
	Follorådet støtter Bio4Fuels med kr 20 000 hvert år.
	Innovasjonsøkosystemet på Campus Ås er utviklet
Etablering av innovasjonsbygg og kompetansesenter på Campus Ås	Etablering av Mat- og teknologifestivalen SmakÅs
	NMBU, NIBIO, Nofima og Veterinærinstituttet etablerte Kompetansesenteret Innovasjonssenteret Campus ÅS i 2014
	NMBU og NIBIO etablerte Innovasjonsselskapet Innovasjonssenter Campus Ås i 2017 med godt samarbeid med Kjeller Innovasjon, Nofima og Veterinærinstituttet
Eierskap i Inkubator Ås AS	CoWorking Space på campus huser NMBUs Læringscenter, Universitetsbiblioteket, Innovasjonssenteret og Studentforeningen Start NMBU
	Inkubator Ås AS etablert 2014 med SIVA og Kjeller innovasjon som eiere
	Fra 2017 har NMBU og NIBIO hver sin eierandel
	Fylkeskommunen går inn som offentlig deleier med inntil kr 68 000
	Follorådet har støttet driften av Inkubator Ås AS i 2015 med kr 250 000, i 2016 med kr 250 000, og i 2017 med kr 100 000.
Øke næringslivets FoU- og innovasjonsaktivitet	Fylkeskommune har støttet driften av Inkubator Ås i 2015 med kr 750 000, i 2016 med kr 545 000, i 2017 kr 750 000 og i 2018 kr 750 000
	NMBU, Nofima, NIBIO, Veterinærinstituttet, Innovasjonssenteret og Inkubator Ås har etablert en bred kontaktflate mot næringslivet og offentlig virksomhet
	Fylkeskommunen gir tilskudd til Inkubator Ås AS til «Forprosjektet Katapult, til Etablerertjenesten i Follo
	Fylkeskommunen har gitt støtteerklæring til prosjekter som initieres av NMBU, bl.a. til Programmet Forskningsbasert innovasjon i regionene (FORREGION)
Utvikle innovative næringsmiljøer innenfor bioøkonomien	«Kapasitetsløft for forskningstilbudet til næringslivet i Østfold og Follo» med Viken teknologinettverk
	Innovasjonsselskapet utvikler en sommerskole i innovasjon og bærekraft med midler fra Forskningsrådet. Sommerskolen skal bidra til økt innovasjonsevne i bedrifter og økt entreprenørskapsforståelse hos studenter.
	NMBUs bidrag til Eik ideverksted, Idedrivhuset, støtte til studentforeningen Start, Støtte til Cre8, etablering av

	<p>innovasjonsselskapet og samarbeidet med inkubatoren og Kjeller innovasjon</p> <p>Fylkeskommunen har gitt tilskudd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vitenparken og NMBU til forprosjekt «Kompetansesenter for presisjonslandbruk • Vitenparken til prosjektet «Nettverksprosjekt Follo – operasjonalisert trekantsamarbeid» (• «The Bioeconomy Region» • NOFIMA til nettverksprosjektet «SmartPack» • Innovasjonssenter Campus Ås AS til prosjektet «SERUM konferansen» OsloTech «Life science cluster hvor NMBU deltar • Nesoddparken til prosjektet «Mentorprogram for kreativ næring» • Kunnskapsbyen Lillestrøm- OREEC til prosjektet «Sirkulær økonomi» hvor NMBU deltar • Ocean Industry Forum til prosjektet «Ocean Industry Innovation Pool Project» hvor NMBU deltar • Fylkesmannen i Oslo og Akershus til et regionalt utviklingsprosjekt «Mat og reiseliv i Osloregionen • VisitOsloRegion ved Akershus Reiselivsråd, for å gjennomføre prosjektet «Mat og Reiseliv • Næringsklyngen Fremtidsmat • Norsk Landbrukssamvirke - forprosjekt, som skal kartlegge behov og aktuelle arbeidsområder for en næringsklynge innen landbruksteknologi
	<p>Follorådet har støttet Etablering av kompetansesenter for presisjonslandbruk på Campus Ås med 50 000 kr i 2016 og Nettverksprosjekt Follo – operasjonalisert trekantsamarbeid med 100 000 kr i 2015</p>
<p>Bygge opp gode forvaltningsmiljøer i regionen og utløse mer kapital til bedrifter i tidlig fase</p>	<p>Utrede en fondsstruktur for utvikling av prosjekter i tidlig fase.</p>
	<p>Strategidiskusjon om behovet for egenkapital i oppstartselskapene som etableres på grunnlag for forskningen ved NMBU og NIBIO</p>
	<p>Etablering av investornettverk i samarbeid med Mosse-regionen</p>
	<p>Etablering av SERUM konferansen</p> <p>Fylkeskommunen gir tilskudd til Angel Challenge AS, «Angel Challenge 2017», Kjeller Innovasjon, «Etablering av tidligfasefond», Kunnskapsbyen Lillestrøm- OREEC, «Grønn kapital»</p>
<p>Utvikle gode bostedskvaliteter i Follo</p>	<p>Gode bokvaliteter og flerfunksjonelle sentrum vil understøtte satsingen på Campus Ås. Samtlige kommuner i Follo har stor aktivitet og legger omfattende planer for å utvikle gode bostedskvaliteter i alle deler av regionen.</p>
	<p>Arealer langs jernbanen i hele Follo og i eksisterende lokalsentra fortettes kraftig- gir mindre press på uberørte arealer og bidrar til å gi gode og nære servicetilbud og</p>

	kort vei til offentlig kommunikasjon. Egner seg også godt til kontorarbeidsplasser og kommunene tilstreber å legge til rette for dette i et marked som ellers satser på bolig.
	Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i Akershus og tilskudd fra fylkeskommunen
Samarbeid mellom NMBU og videregående skoler i Follo	Skoleklasser fra Frogn og Ås vgs deltar i forskningsprosjekter på NMBU
	Vitenparken samarbeider med Frogn vgs om prosjektet UEAT
	Samarbeidsavtale mellom Vitenparken og fylkeskommunes utdanningsavdeling
	NMBU og fylkeskommunen undersøker muligheten for et program som tilsvarer «TeachFirst»
	Fylkeskommunen gir tilskudd til Ungforsk, Foreningen for Ungt Entreprenørskap, Studentbedriftskurs NMBU
	Under etablering et formalisert universitets-skolesamarbeid mellom Hvam, Ski, Frogn og Ås vgs og NMBU

1. Bakgrunn

Akershus fylkeskommune og Oslo kommune har utarbeidet en felles regional plan for innovasjon og nyskaping i hovedstadsregionen. Planen skal utgjøre en plattform for arbeidet med næringspolitikken og næringsutviklingen i de to fylkene.

Samarbeidsplattformen skal bidra til at regionale aktører i fellesskap kan samarbeide om å utvikle eksisterende næringsliv, til å etablere nytt næringsliv med utspring fra forskningen på Campus Ås og til å tiltrekke nytt næringsliv til regionen. Den er også Follo's bidrag til oppfølging av Regional plan for innovasjon og nyskaping i Oslo og Akershus fram mot 2025.

For Follo-kommunene utgjør Samarbeidsplattformen for næringsutvikling i Follo en videreføring og modernisering av Follorådets «Strategisk næringsplan 2008-2011» og ble behandlet og vedtatt i Follorådet og i alle kommunestyrene i Follo (Ås: 19.11.2014, Oppegård: 05.06.2015, Enebakk: 22.06.2015, Ski: 02.09.2015, Frogn: 07.12.2015, Vestby: 11.12.2015, Nesodden:09.03.2016).

Plattformen ble signert den 15. april 2016 av fylkesordføreren i Akershus, alle ordførere i Follo, Follorådet, rektor ved NMBU og ledere ved Norsk Institutt for Bioøkonomi (NIBIO), Nofima og Veterinærinstituttet (VI). Vitenparken har i ettertid også sluttet seg til plattformen.

Den 21. oktober 2016 ble det konstituert en styringsgruppe for Samarbeidsplattformen. Styringsgruppen vedtok at oppfølging av Samarbeidsplattformen skal skje gjennom en prosjektorganisasjon med styringsgruppe, prosjektgruppe og prosjektleder, der prosjektlederen forankres i Innovasjonssenter Campus Ås. Prosjektorganisasjonen har i begrenset grad blitt realisert. Dette utdypes i avsnitt på s. ?.

2. Aktiviteter per 2017 innenfor Samarbeidsplattformens innsatsområder

Fra matmarkedet under Mat- og teknologifestivalen SmakÅs 2017 (Foto: Ås kommune, Ellen Margrete Ceeberg)

Bioøkonomi som satsingsområde i Follo

NMBU, NIBIO, Nofima og Veterinærinstituttet har et nasjonalt ansvar for fagfeltene innenfor bioøkonomi. Samarbeidspartene ønsker derfor å synliggjøre den faglige kompetansen og utnytte mulighetene for næringsutvikling innen de bioøkonomiske fagområdene.

Kompetansemiljøene på Ås har hver for seg og sammen en faglig profil som i stor grad omfatter bioøkonomi. Campus Ås er et bioøkonomisk kraftsenter, og har i løpet av de siste årene etablert sentre som Foods of Norway (NMBU) og Bio4Fuels (NMBU, NIBIO) i samarbeid med flere kompetansemiljøer, private selskaper og offentlige virksomheter. Akershus fylkeskommune og Østfold fylkeskommune er begge partnere i Bio4Fuels. Follorådet har støttet Bio4Fuels med 20 000 kr per år.

Andre eksempler på aktivt samarbeid i Follo og Akershus er Interreg-prosjektet «The Bioeconomy Region», med oppstart høsten 2017, hvor innovasjoner av trematerialer står sentralt.

Utviklingen av innovasjonsøkosystem på campus Ås er et vesentlig tiltak for å styrke bioøkonomien. Etableringen av kompetansesenteret Innovasjonssenter Campus Ås, av NIBIO og NMBUs nye

innovasjonsselskap og av Inkubator Ås AS utgjør stammen for å øke utviklingen av nye selskaper, men også for å øke samarbeidet mellom det etablerte næringslivet og kompetansemiljøene på Ås.

Høsten 2016 ble SmakÅs arrangert for første gang. SmakÅs er en mat- og teknologifestival med et fokus på bærekraftig utvikling. Formålet er å:

- Formidle kunnskap om kortreist mat og hvordan teknologi kan være med å gjøre matproduksjonen i Norge enda mer bærekraftig i fremtiden.
- Vise hva næringsaktører i samarbeid med Campus Ås-institusjonene utvikler av produkter og tjenester
- Bidra til å gjøre Follo til senter for bioøkonomi
- Knytte Ås sentrum og Campus-området sammen gjennom arrangementet

NMBU og Vitenparken har vært med som arrangør og deltaker og Nofima har vært med som deltaker. I tillegg var Ås landbrukslag, Akerhus bondelag og Bondens marked med som arrangører i 2017.

SERUM-konferansen ble arrangert for første gang 15. november 2017, med workshops og foredrag fra ledende innovatører og forskere.

Høsten 2017 ble SERUM-konferansen avholdt med 450 deltagere: Studenter, forskere, næringsliv, investorer og offentlig virkemiddelapparat. Innovasjonssenter CAMPUS ÅS AS og Inkubator ÅS AS var arrangører og Akershus fylkeskommune, Østfold fylkeskommune og Innovasjon Norge ga tilskudd til konferansen.

I tillegg hadde konferansen følgende samarbeidspartnere som bidro med økonomisk støtte eller andre ressurser: NMBU, NIBIO, Ungt entreprenørskap, Start NMBU, Idédrivhuset, Kjeller Innovasjon, Høgskolen i Østfold, Ås kommune, Eik idéverksted, Nortura, McDonalds, Norsk landbrukssamvirke, Norges Vel, Næringshagen Østfold, Founders House Moss, Etablerersentrene i Akershus, Etablererservice Østfold, Blender Collective, Drivhuset, Build2Grow, The LifeScience Cluster, OsloTech, Abelia, Smart Innovation Norway, Mossregionens Næringsutvikling, CWI as og Yara

Fremtidige planer

NMBU, NIBIO, Nofima og Veterinærinstituttet vil fortsatt bedrive forskning innen relevante fagområder. NMBU tilbyr utdanning der forskningsinstituttene har gjesteforelesere og professor II-stillinger ved universitetet. Forskningsinstituttene holder også kurs, der næringslivet er en viktig målgruppe.

Ambisjonsnivået for SmakÅs må defineres i samarbeid med aktørene som er involvert i konseptet. SmakÅs kan holdes som et lokalt arrangement eller utvikles til å nå Oslo-regionen og med mulighet for oppmerksomhet på nasjonalt nivå.

Nofima ønsker med sin brede matkompetanse å fortsatt bidra til SmakÅs. Det er viktig at kompetansemiljøene bidrag innen bærekraftig utvikling av sunn, trygg og god mat synliggjøres. Nofima har så langt stilt med personer og aktiviteter innen sensorikk (smak/matopplevelser) og vi ønsker også i fremtiden å bidra til at SmakÅs kan videreutvikles som en mat- og teknologifestival.

Etter evaluering av SERUM-konferansen vil det bli tatt stilling til om denne skal videreføres.

Etablering av innovasjonsbygg og kompetansesenter på Campus Ås

Samarbeidspartene ønsker å skape et kraftsenter for innovasjon og næringsutvikling i Follo, blant annet gjennom å etablere et innovasjonssenter, styrke samarbeidet mellom NMBU, instituttene og næringslivet og øke FoU- og innovasjonsaktiviteten til næringslivet i Follo. NMBU, Nofima, NIBIO og Veterinærinstituttene er involvert.

Kompetansesenteret Innovasjonssenteret CAMPUS ÅS ble etablert i 2014 med mål om å utvikle innovasjonssystemet på Ås. Dette er et samarbeid mellom NMBU, NIBIO, Veterinærinstituttet og Nofima. Samarbeidet var avgjørende for videreutvikling av samarbeidet med Kjeller Innovasjon AS og for etableringen av Inkubator Ås AS. Sistnevnte ble etablert mars 2015.

For å ytterligere styrke innovasjonsarbeidet etablerte NIBIO og NMBU Innovasjonsselskapet Innovasjonssenter CAMPUS ÅS AS 1. januar 2017. Innovasjonsselskapet er en del av Innovasjonssenteret CAMPUS ÅS i Sørhellinga, NMBU, og samarbeider tett med Inkubator Ås og Kjeller Innovasjon. Inkubator Ås AS leier i tillegg lokaler i Ås sentrum.

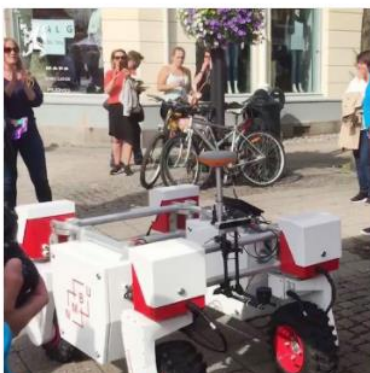
Selskapet Innovasjonssenter CAMPUS ÅS AS innehar TTO-funksjonen for eierne, samt som tilrettelegger for entreprenørskapskultur for NMBU. Aktiviteten har etter etableringen av selskapet har økt betraktelig og selskapet har pt. 43 aktive kommersialiseringsprosjekter med utgangspunkt i fagmiljøene ved de to eierinstitusjonene. Arbeidsdelingen mellom innovasjonsselskapet og Kjeller Innovasjon er avklart. Kjeller Innovasjon har avtale med Veterinærinstituttet og Nofima, mens det nye innovasjonsselskapet har ansvaret for NIBIO og NMBU. Samarbeidet mellom Innovasjonsselskapet og Kjeller Innovasjon skjer på prosjekt til prosjektbasis.

Entreprenørskapsarbeidet på Campus Ås har vært sentralt for å skape ny næringsvirksomhet i Follo. Innovasjonsselskapet og Inkubator Ås samarbeider om SERUM konferansen 13.-15. november 2017. Arrangementet retter seg mot både studenter, ansatte på Campus Ås, lokalt næringsliv og industri. NMBU har i løpet av de siste årene utviklet et studentdrevet ideverksted: Eik ideverksted, som har bidratt til å styrke samarbeidet med lokalt næringsliv innen områder knyttet til ingeniørfag. Initiativet er viktig for utvikling av entreprenørskapskultur. NMBU ønsker flere slike initiativ velkommen inne andre fagfelt.

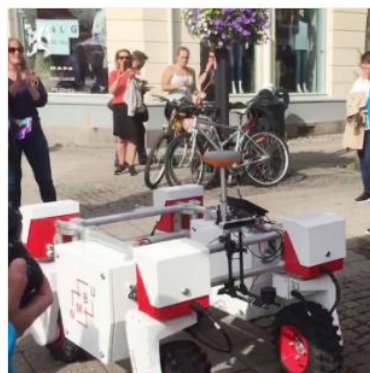
NYHETER FRA INNOVASJONSSENTERET

Inkubator Ås
Thu Nov 30 2017

Inkubator Ås
Tue Nov 28 2017

Så gøy!! NMBU, SERUM og Saga
Robotics. :) :)

NMBU Technology Transfer
Tue Nov 28 2017

Inkubator Ås
Mon Nov 28 2017

NMBU Technology Transfer
Fri Nov 24 2017

SERUM ble fantastisk! :) :)

NMBU Technology Transfer
Fri Nov 24 2017

Fra nettsiden til Innovasjonssenter CAMPUS ÅS (www.campusaa.no)

Det er etablert et CoWorking Space på campus hvor NMBUs Læringscenter, Universitetsbiblioteket, Innovasjonssenteret og Studentforeningen Start NMBU hvor studenter kan arbeide sammen og få veiledning i oppgaveskriving, litteratursøk, statistikk og entreprenørskap og søknadsskriving for å finansiere ideutvikling.

Nofima har i løpet av 2017 deltatt i en arbeidsgruppe nedsatt og ledet i regi av Innovasjonssenteret. Hensikten med gruppen er gjennom samarbeid å bidra til økt innovasjon og næringsutvikling.

Veterinærinstituttet holder jevnlig kontakt med Innovasjonssenteret og bidrar med ressurser til samarbeidsorienterte aktiviteter sammen med aktørene på Campus ÅS. Aktivitetene bidrar til å styrke samarbeidet om innovasjon og verdiskaping på campus. Veterinærinstituttet flytter til Ås i 2020, og frem mot dette har vi ambisjoner om å delta i økende grad i arbeidet med Innovasjonssenteret.

Fremtidige planer

Innovasjonsselskapets virksomhetsområde vil på sikt kunne utvides til flere virksomhetsområder, men hovedaktiviteten vil være rettet mot å øke aktiviteten knyttet til samfunnsnyttene av de forskningsresultater som kommer ut av forskningsinstitusjonene. Et viktig mål er å øke innovasjonsevnen bredt for alle forskningsmiljøene tilknyttet campus Ås.

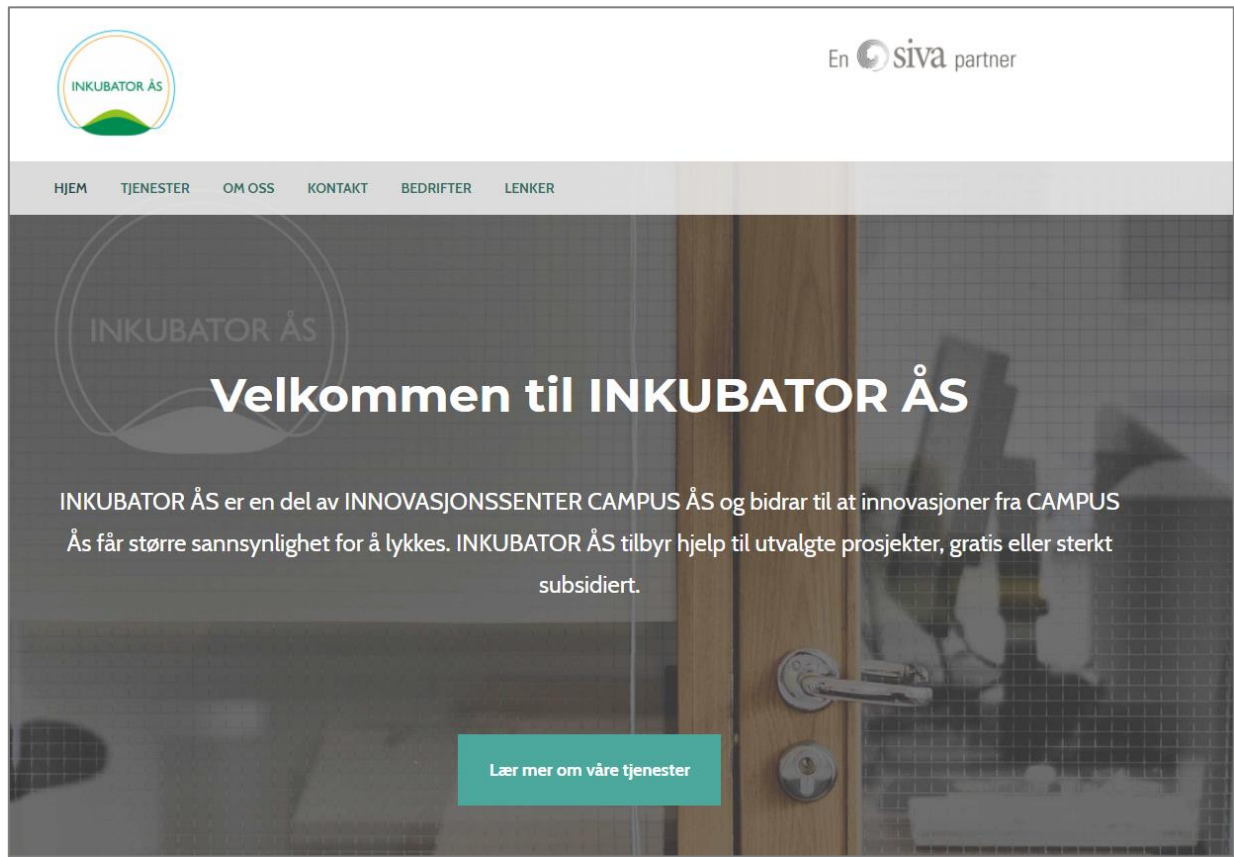
Studier innen entreprenørskap og satsing på studenter som innovatører er en viktig del av NMBUs satsing.

Innovasjonsbygg på Campus Ås er diskutert ved flere anledninger. Det er fremdeles viktig for å utvikle innovasjonsaktivitetene at aktørene, dvs. Inkubator Ås, Kjeller Innovasjon og det nye innovasjonsselskapet, har felles lokaler sentralt på campus. Lokalene bør også romme studentinkubator og eventuelle nye initiativ.

Nofima ønsker gjennom dedikerte ressurspersoner å bidra til å utvikle et kraftsenter for innovasjon og næringsutvikling i Follo. Nofima stiller med kompetanse som kan bidra inn i blant annet kreative prosesser, som åpne og heterogene nettverk, for å øke antall innovasjoner. Denne type prosesser må planlegges og utføres i samarbeid med de andre aktørene i samarbeidsplattformen.

Eierskap i Inkubator Ås AS

Inkubator Ås ble etablert i 2014 og inkubasjonsvirksomheten skal konsentrere seg om å kommersialisere ideer fra FoU-miljøene på Ås.

Fra nettsiden til INKUBATOR ÅS ([www.http://inkubatoraas.weebly.com/](http://inkubatoraas.weebly.com/))

Samarbeidspartene ønsker at Inkubator Ås kan bidra til at det gjennom inkubasjonsvirksomheten vil vokse frem et betydelig antall vekstselskaper som kan markedsføre regionen og styrke næringslivet i Follo.

SIVA og Kjeller Innovasjon AS er de største eierne av Inkubator Ås AS. NMBU og NIBIO har hver sin eierandel og Fylkesutvalget har vedtatt at Akershus fylkeskommune går inn som offentlig deleier med inntil kr 68 000 i Inkubator Ås AS

Akershus fylkeskommune har støttet driften av Inkubator Ås i 2015 med kr 750 000, i 2016 med kr 545 000, i 2017 kr 750 000 og i 2018 kr 750 000. Follorådet har støttet Inkubatoren med kr 250 000 i 2015 og i 2016, og med kr 100 000 i 2017.

Veterinærinstituttet er pr i dag ikke medeier i Inkubator Ås AS, men er representert i det nye styret som kom på plass etter aksjeemisjonen i 2017, for slik å bidra til at inkubatoren når sine mål om økt verdiskaping i regionen. I tillegg støtter Veterinærinstituttet inkubatoren økonomisk. Utøvelsen av styrevervet og den økonomiske støtten bidrar til å oppfylle intensjonen i plattformen ved at den sikrer en forutsigbar drift og oppfyller målene om vekst. Veterinærinstituttet har ambisjoner om å

komme inn på eiersiden i Inkubator Ås AS, men dette avhenger av Stortingets godkjenning ettersom Veterinærinstituttet er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter.

Ski og Oppegård kommuner har reist spørsmål ved muligheten for bytte navn til «Inkubator Follo» med tanke på å forankre og danne eierskap til den gode innsatsen som gjøres i og rundt Campus Ås.

Fremtidige planer for aktiviteten

Inkubator Ås er en viktig del av økosystemet for innovasjon og en naturlig havn for de oppstartsselskapene som kommer ut av de ideer og prosjekter som kommersialiseres fra Campus Ås aktivitet. På sikt vil inkubatoren ha behov for større lokaler.

Akershus fylkeskommune har vedtatt å støtte opp om driften av Inkubator Ås AS i 2018 med kr 750 000.

17 Lovende bedrifter med inkubatoravtale

Øke næringslivets FoU- og innovasjonsaktivitet

Næringslivet i Follo har liten FoU- og innovasjonsaktivitet. Dette gir dårlige rammebetingelser for utviklingen av næringslivet i regionen. Flere forsknings- og innovasjonsprogrammer stiller krav til samarbeid mellom akademia og næringsliv og offentlig sektor. Samarbeidspartnerne ønsker at næringslivet i regionen på lang sikt vil ha økt deltakelse i nasjonale og internasjonale forsknings- og innovasjonsprogrammer.

Det nye innovasjonsselskapet skal i tillegg til sine hovedaktiviteter være døråpner for næringslivet inn mot forskningsmiljøene. Den aktive samarbeidsflaten som Inkubator Ås har mot næringslivet og NMBUs store kontaktflate og samarbeid med lokale og nasjonale næringslivsaktører, samt offentlige virksomheter vil også bidra til en slik utvikling.

Akershus fylkeskommune gir støtte til følgende prosjekter, der også NMBU og NIBIO er involvert:

- Tilskudd til Inkubator Ås AS til forprosjektet Katapult (kr 300 000) (senter for småskala produksjon av prototyper)
- Tilskudd til etablerertjenesten i Follo (kr 959 000)
- Tilskudd til forskningssenteret for miljøvennlig energi Bio4Fuels (kr 250 000 pr år i 5 år)
- Støtteerklæring til prosjekter som initieres av NMBU. Eksempel: søknaden rettet til Programmet Forskningsbasert innovasjon i regionene (FORREGION);
- «Kapasitetsløft for forskningstilbudet til næringslivet i Østfold og Follo» med Viken teknologinettverk

Akershus fylkeskommune bidrar også gjennom Regionalt Forskningsfond Hovedstaden.

Fremtidige planer

Akershus fylkeskommune har vedtatt å støtte opp om forskningssenteret for miljøvennlig energi Bio4Fuels (kr 250 000 pr år i 5 år)

Akershus fylkeskommune har vedtatt å gi tilskudd til etablerertjenesten i Follo i 2018 (kr 980 000).

Utvikle innovative næringsmiljøer innenfor bioøkonomien

Samarbeidspartene ønsker på lang sikt at det blir et økt samarbeid og kunnskapsutvikling mellom sentrale aktører i det regionale innovasjonssystemet. I tillegg ønsker samarbeidspartene at det utvikles gode rammer for nyetablerere med vekstpotensial og at disse knyttes opp mot det eksisterende regionale næringsmiljøet.

Flere prosjekter er finansiert av Akershus fylkeskommune med NMBU, Vitenparken, NIBIO, NOFIMA og Ås kommune som partnere:

- Tilskudd til Vitenparken og NMBU til forprosjekt «Kompetansesenter for presisjonslandbruk» (kr 300 000)
- Tilskudd til Vitenparken til prosjektet «Nettverksprosjekt Follo – operasjonalisert trekantsamarbeid» (kr 700 000)
- Tilskudd til det 3-årige Interreg nettverksprosjektet «The Bioeconomy Region» (kr 3 700 000)
- Tilskudd til NOFIMA til nettverksprosjektet «SmartPack» (kr 700 000)
- Tilskudd til Innovasjonsenter Campus Ås AS til prosjektet «SERUM konferansen» (kr 100 000)
- Tilskudd til OsloTech «Life science cluster hvor NMBU deltar (kr 700 000)
- Tilskudd til Nesoddparken til prosjektet «Mentorprogram for kreativ næring» (kr 300 000 pr år i 2 år)
- Tilskudd til Kunnskapsbyen Lillestrøm- OREEC til prosjektet «Sirkulær økonomi» hvor NMBU deltar (kr 500 000)
- Tilskudd til Ocean Industry Forum til prosjektet «Ocean Industry Innovation Pool Project» hvor NMBU deltar (kr 700 000)
- Tilskudd til fylkesmannen i Oslo og Akershus til et regionalt utviklingsprosjekt «Mat og reiseliv i Osloregionen 2016/2017» (kr 40 000)
- Tilskudd til VisitOsloRegion ved Akershus Reiselivsråd, for å gjennomføre prosjektet «Mat og Reiseliv i #Osloregion (kr 85 000 pr år i 3 år)
- Næringsklyngen Fremtidsmat (Regional satsing Oslo - Akershus et samarbeidsprosjekt mellom Akershus fylkeskommune, Oslo kommune og Forskningsrådet under Forskningsrådets program FORREGION) (kr 1 516 000 pr år i 3 år).
- Norsk Landbrukssamvirke - forprosjekt, som skal kartlegge behov og aktuelle arbeidsområder for en næringsklynge innen landbruksteknologi (Agrotek klynge) (kr. 300 0000)

Follorådet har støttet Vitenparken i 2016 til forprosjektet – Etablering av kompetansesenter for presisjonslandbruk på Campus Ås med 50 000 kr Nettverksprosjekt Follo – operasjonalisert trekantsamarbeid med 100 000 kr i 2015

I tillegg har Innovasjonsselskapet igangsatt ett prosjekt for midler fra Norges forskningsråd for å utvikle en sommerskole i innovasjon og bærekraft, som kan bidra til økt innovasjonsevne i bedrifter og økt entreprenørskapsforståelse hos studenter.

Sommerskolen vil gjennomføres som en pilot sommeren 2018. Planen er å bruke lokalt næringsliv som caser og studenter fra inn og utland som ressurser i utviklingen av prosjektene/forretningssideene. Prosjektet er et samarbeid mellom innovasjonsselskapet og relevante fagmiljøer på NMBU.

NMBUs bidrag til Eik ideverksted, Idedrivhuset, støtte til studentforeningen Start, Støtte til Cre8, etablering av innovasjonsselskapet og samarbeidet med inkubatoren og Kjeller innovasjon er alle tiltak som støtter opp under ambisjonen om å styrke bioøkonomien.

Fremtidige planer

Målsettingen er at den innovative sommerskolen skal bli en attraksjon som setter Campus Ås på kartet og tiltrekker seg internasjonale studenter som er opptatt av innovasjon og bærekraft. Dersom prosjektet blir vellykket og godt forankret i fagmiljøene kan det på sikt bli aktuelt å utvide området for sommerskolen til flere fagfelt. I så fall vil det være naturlig å trekke inn kompetanse fra flere av forskningsaktørene tilknyttet campus. Et av suksesskriteriene vil være tilstrekkelige caser fra næringslivet som basis for utviklingen.

Bygge opp gode forvaltningsmiljøer i regionen og utløse mer kapital til bedrifter i tidlig fase

Mangel på risikovillig kapital nevnes ofte som en viktig hindring for innovative bedrifter i ide- og oppstartsfasen. Det har sammenheng med at det ofte er høy risiko og usikkerhet knyttet til investeringene blant annet som følge av asymmetrisk informasjon.

Samarbeidspartene ønsker på lang sikt å kunne bidra til at redusere usikkerhet for bedrifter i oppstartsfasen. NMBU, NIBIO, Nofima, Veterinærinstituttet, Kjeller Innovasjon, Østfold Follo Nyskapingfond er involvert, i tillegg til at Akershus fylkeskommune støtter konkrete prosjekter.

Innovasjonsselskapet på Campus Ås har igangsatt arbeidet med å utrede en fondsstruktur for utvikling av prosjekter i tidlig fase. Selskapet har også igangsatt en strategidiskusjon knyttet til behovet for egenkapital i oppstartsselskapene som etableres på grunnlag av forskningen ved NIBIO og NMBU og er i dialog med relevante aktører om utviklingen av dette.

Campus Ås har, med regi av innovasjonsmiljøet, gjennom de siste årene etablert et investornettverk og har sammen med inkubatoren invitert utvalgte investorer til en investordag. Dette er i år en del av Serumkonferansen 15. november. Miljøet har også sterk tilknytning til Mosse-regionen og Østfold Follo Nyskapingfond (ØFN).

Akershus fylkeskommune har vedtatt å gi støtte til følgende prosjekter:

- Tilskudd til Angel Challenge AS til prosjektet «Angel Challenge 2017» (kr 350 000)
Tilskudd til Kjeller Innovasjon til prosjektet «Etablering av tidligfasefond» (kr 600 000)
- Tilskudd til Kunnskapsbyen Lillestrøm- OREEC til prosjektet «Grønn kapital» (kr 500 000)

Fremtidige planer

Akershus fylkeskommune vil vurdere prosjektene de støtter løpende.

Sikring av arbeidskapital til prosjekter i tidlig fase og tilskudd av egenkapital til selskaper i fase 0 og 1 vil på sikt øke antall arbeidsplasser og økt næringslivsdeltagelse i regionen.

Arealer langs jernbanen i hele Follo og i eksisterende lokalsentra fortettes kraftig. Dette gir mindre press på uberørte arealer og bidrar til å gi gode og nære servicetilbud og kort vei til offentlig kommunikasjon. Arealene langs jernbanen egner seg også godt til kontorarbeidsplasser og kommunene tilstreber å legge til rette for dette i et marked som ellers satser på bolig. Ski er et av de største kollektivknutepunktene i Akershus, og når Follobanen åpner i 2021 blir reisetiden mellom Oslo og Ski 12 minutter. Follobanen og resten av InterCity-utbyggingen vil bringe Ski nærmere hovedstaden og et stort regionalt arbeidsmarked. Dette gjør Ski til et attraktivt sted å bo og jobbe.

Utsnitt av plankart for Kolbotn sentrum. Et enstemmig kommunestyre vedtok områderegulering for Kolbotn sentrum mars 2017. Planen legger til rette for et bymessig sentrum med en varierte boliger, handel, service, ny stasjon, turveier og en sammenhengende bypark ved Kolbotnvannet.

Fremtidige planer

- Følge opp områdereguleringer, detaljreguleringer og sentrumsutviklingsprosjekter i regionen.
- Akershus fylkeskommune vil følge opp regionale planer
- Systematisere arbeidet med å tiltrekke næringsseiendomsutviklere og virksomheter

Illustrasjonsbilde fra presentasjon av ny gateplan for Vestby sentrum. Formålet med planen er å legge til rette for en betydelig bolig-, kontor-, nærings- og forretningsutvikling i umiddelbar nærhet til kommunens viktigste kollektivknutepunkt. Det er hensikten at ny bebyggelse skal skape en bymessig fortetting av høy kvalitet og det legges i planen til rette for en funksjonsblanding som gir rom for næringsutvikling, gode bomiljøer samt attraktive fellesfunksjoner og møteplasser.

Samarbeid mellom NMBU og videregående skoler i Follo

Det skal etableres et systematisk samarbeid mellom miljøet på Campus Ås og videregående skoler i Follo. Samarbeidet skal nedfelles i en avtale. Akershus fylkeskommune, NMBU og Vitenparken er involvert.

NMBU har lagt til rette for at Vitenparken bidrar til å styrke samarbeide mellom NMBU og videregående skoler i Follo.

Videregående-elever på besøk på bioenergilaben på Tekniske fag ved NMBU (Foto: NMBU, Håkon Sparre)

Akershus fylkeskommune arbeider med aktiviteter som:

- Skoleklasser fra Frogn og Ås videregående skole deltar i forskningsprosjekter på NMBU som en del av deres undervisning
- Vitenparken samarbeider med Frogn videregående skole om prosjektet UEAT
- Vitenparken og Akershus fylkeskommunes utdanningsavdeling har inngått en samarbeidsavtale for alle videregående skolene i fylke (kr 500 000)
- Akershus fylkeskommune i samarbeid med NMBU undersøker muligheten for å lage et program som tilsvarer «TeachFirst»
- Tilskudd til Ungforsk (kr 200 000 i 2017 og 2018)
- Tilskudd til Foreningen for Ungt Entreprenørskap (kr 590 750) (generell driftsstøtte 1 454 000)
- Student bedriftskurs NMBU (kr 150 000)

- Høsten 2017 er det under etablering et formalisert universitetsskolesamarbeid mellom de fire videregående skolene Hvam, Ski, Frogn og Ås og NMBU knyttet opp mot temaet bærekraftig utvikling.

Fremtidige planer

Akershus fylkeskommune følger opp samarbeidene.

Det kan være behov for økt kommunikasjonsinnsats om Campus Ås i regionen, spesielt overfor videregående skoler, skoler og barnehager. Dette er sentralt om man skal utvikle sommerskolen og Vitenparken til en regional attraksjon.

Årlig møte mellom samarbeidspartnere i plattformen

Første møte avholdes 15. desember 2017

Utarbeide handlingsplan med utgangspunkt i Samarbeidsplattformen

Den 21. oktober 2016 ble det konstituert en styringsgruppe for Samarbeidsplattformen. Styringsgruppen ledes av Follorådets leder og med rektor ved NMBU som nestleder. Direktør ved NIBIO deltar som styremedlem, med Divisjonsdirektør ved Nofima som vara. Politisk representant deltar fra Akershus fylkeskommune som styremedlem. Styringsgruppen har hatt 4 møter siden konstitueringsstidspunktet.

Styringsgruppen vedtok at oppfølging av Samarbeidsplattformen skal skje gjennom en prosjektorganisasjon med styringsgruppe, prosjektgruppe og prosjektleder, der prosjektlederen forankres i Innovasjonssenter Campus Ås.

Det viste seg imidlertid at det var vanskelig å finne et høvelig sted å innplassere prosjektlederstillingen, da Innovasjonssenterets styre gikk imot å legge stillingen til Innovasjonssenteret før senteret var utviklet til å ha egne ansatte.

Videre ble styringsgruppen den 16. desember 2016, enige om en økonomisk ramme på 4,2 mill. kroner per år for 2017 og 2018. Parter som har signert Samarbeidsplattformen skulle bidra slik:

- 1/3 av finansieringen fra forsknings- og innovasjonsmiljøene på Campus Ås (In-kind)
- 1/3 av finansieringen fra kommunene
- 1/3 av finansieringen fra Akershus fylkeskommune

Lang saksbehandlingstid for å sikre finansieringen, samt flere forhold rundt forvaltningen av midlene har gjort det vanskelig å få de økonomiske rammene på plass. Per november 2017 er det ikke funnet en løsning.

Gitt at finansieringen kommer på plass, har prosjektgruppen diskutert utkast til handlingsprogram, men har foreløpig ikke kommet til et omforent utkast.

Prosjektgruppen så også på muligheten for at partene og evt. andre aktører kan søke midler til prosjekter som bidrar til å oppfylle intensjonene i Samarbeidsplattformen. Et forslag til et sett med tildelingskriter ble utarbeidet:

Tildelingskriterier:

1. Søknader skal være innenfor hovedstrategien til Samarbeidsplattformen
2. Tiltak skal kunne anføres til minimum ett av satsingsområdene i Samarbeidsplattformen
3. Søknader skal involvere minst to av partene i Samarbeidsplattformen
4. Minimum 50 prosent av de samlede kostnadene må være dekket av annen finansiering og/eller egeninnsats
5. Tiltaket må gjennomføres i Samarbeidsplattformens periode

6. Søknaden må inneholde prosjektplan, fremdriftsplan, budsjett- og finansieringsplan

Partnere i Samarbeidsplattformen og virksomheter med adresse i Follo kan søke midler. Det er to årlige utlysninger. Styringsgruppen i Samarbeidsplattformen tildeler midler og det skal rapporteres til styringsgruppen fra prosjekter som har fått tildelt midler.

3. Veien videre

Samarbeidsplattformen er en avtale inngått mellom en kommunesektor og en utdannings- og forskningssektor og omhandler i stor grad etablering av et økosystem for innovasjon i regionen. Arbeidet har pågått over flere år og har, som dette dokumentet viser, gitt resultater.

Campus Ås har kommet langt i å etablere et økosystem for innovasjon og har utviklet et godt samarbeid med andre innovasjonsaktører i særlig Oslo, Akershus og Østfold. Flere av innsatsområdene i avtalen er gjennomført, blant andre etablering av Innovasjonssenter og eierskap i Inkubator Ås. Andre områder bærer preg av løpende aktivitet, slik som bioøkonomi som satsingsområde i Follo. Flere aktiviteter er satt i gang innenfor plattformens innsatsområder, som krever oppfølging de nærmeste årene.

Samarbeidsplattformen har først og fremst gitt oppmerksomhet til behovet for et systematisk arbeid med å bygge opp et innovasjonssystem, som vil gi et bedre utgangspunkt for næringsutvikling i regionen. Avtalen er et referansedokument og rammeverk for prosjekter og aktiviteter som settes i gang, og tydeliggjør den regionale konteksten for aktivitetene. Det operative arbeidet med plattformen har imidlertid ikke forløpt slik partene i utgangspunktet tenkte seg. Prosjektorganisasjonen har kun i begrenset grad blitt realisert og partene har ikke funnet en måte å nyttiggjøre seg de økonomiske ressursene som var tiltenkt plattformen.

Samtidig er innsatsområdene i stor grad bundet til de ulike institusjonene som er partnere i samarbeidsplattformen og er dermed underlagt egne beslutnings- og rapporteringssystemer. Samarbeidsplattformen er derfor ikke i direkte inngripen med de enkelte innsatsområdene og har gjort det utfordrende å finne en god form på det operative arbeidet gjennom plattformen.

Det er behov for å tenke nytt om organisering av arbeidet med plattformen. Tiden er også inne for å fornye plattformens innhold, siden mange av innsatsområdene allerede er gjennomført.

I tillegg er det behov for å bedre kommunikasjonen om alt samarbeid i Follo og å synliggjøre Campus Ås i regionen, blant overfor skoler og barnehager.

Mulige utviklingsområder

Under følger en liste med mulige utviklingsområder av ulik karakter. Styringsgruppen ønsker at årsmøtet diskuterer og tar stilling til punktene under om hva Samarbeidsplattformen skal konsentrere sin innsats om i 2018.

1. **Innovasjonssystemet i regionen videreutvikles**
 - a. Tettere kobling til Etablerertjenesten i Follo – både mellom Innovasjonssenter Campus Ås og Etablerertjenesten og mellom kommunene og Etablerertjenesten
 - b. Eksisterende næringsaktører trekkes inn der det er relevant
 - c. Partene tilstreber å finne relevante representanter fra næringslivet og trekker disse inn ved behov

2. **Videreutvikle en kultur for innovasjon**
 - a. Partene jobber sammen om innovative offentlige anskaffelser som driver for innovasjon

- b. Partene utveksler erfaringer og kunnskap innenfor aktuelle områder, med tanke på innovasjon. Det kan gjelde blant annet Det digitaliserte samfunnet som drivkraft for endring og forhold knyttet til kosthold, fysisk aktivitet og helse.
 - c. Partene tilstreber å få på plass Quadruple-Helix -samarbeid (FoU +utdanning, næringsliv, offentlig sektor, frivillig sektor/innbyggere) når nye løsninger
 - d. Fortsette arbeidet med å tiltrekke investorer og kapital i tidlig fase
 - e. Partene inviterer banker i Follo til å bidra i innovasjonsarbeidet
3. **Bedre etableringsmulighetene og – betingelsene i Follo**
- a. Kartlegge aktuelle arealer og lokaler for næring
 - b. Synliggjøre aktuelle arealer og lokaler
 - c. Tiltrekke næringseiendomsutviklere og kapital
 - d. Utrede mulighetene for et felles arbeid med reiselivsnæringen i regionen
4. **SERUMkonferansen og/eller SmakÅs blir Samarbeidsplattformens årlige møteplass**
5. **Follorådet avklarer spørsmål om finansiering av Samarbeidsplattformen og sekretariatsfunksjon (høst 2018).**

Styringsgruppen vil fordele ansvaret for de ulike punktene mellom partene i Samarbeidsplattformen.